

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 63/2013-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. G., Kanada, zastúpenej advokátkou JUDr. M. S., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trenčín a Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom Okresným súdom Trenčín pod sp. zn. 21 C 42/2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. G. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. novembra 2012 doručená sťažnosť M. G., Kanada (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. M. S., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) a Krajského súdu

v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 21 C 42/2006.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh a zo spisu okresného súdu (ktorý bol vyžiadaný ústavným súdom) vyplýva, že konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 21 C 42/2006 sa začalo 16. marca 2006 doručením návrhu sťažovateľky ako navrhovateľky smerujúceho proti jej bývalému manželovi ako odporcovi, ktorým sťažovateľka navrhovala vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov po zániku manželstva (ďalej len „BSM“).

Okresný súd vo veci prvýkrát rozhodol rozsudkom č. k. 21 C 42/2006-391 z 30. decembra 2009 (ďalej len „rozsudok z 30. decembra 2009“) v spojení s opravným uznesením z 12. mája 2010 tak, že návrh sťažovateľky zamietol.

Krajský súd na odvolanie sťažovateľky uznesením č. k. 5 Co 169/2010-429 z 21. decembra 2010 zrušil rozsudok okresného súdu z 30. decembra 2009“) v spojení s opravným uznesením z 12. mája 2010 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Spis sa nachádzal na krajskom súde od 1. júna 2010 do 11. januára 2011.

Okresný súd vo veci druhýkrát rozhodol rozsudkom č. k. 21 C 42/2006-562 z 18. novembra 2011 (ďalej len „rozsudok z 18. novembra 2011“) tak, že určil okruh vecí patriacich do BSM a BSM vyporiadal.

Krajský súd na odvolanie sťažovateľky aj odporcu rozsudkom č. k. 17 Co 136/2012-585 z 12. decembra 2012 potvrdil. Spis sa nachádzal na krajskom súde od 19. apríla 2012, po písomnom vyhotovení rozsudku z 12. decembra 2012 bol doručovaný účastníkom konania priamo krajským súdom a následne bol spis predložený ústavnému súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 14. novembra 2012 namietala nečinnosť, resp. neefektívnu činnosť okresného súdu aj krajského súdu v označenom konaní a uviedla:

„Dňa 16. 3. 2006 bol Okresnému súdu Trenčín doručený návrh sťažovateľky na začatie konania v občianskoprávnej veci, ktorá je vedená na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 21C 42/2006. Návrhom sa sťažovateľka domáha vyporiadania zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov...

Napriek tomu, že od podania žaloby uplynulo 6 a pol roka, vec nie je doposiaľ právoplatne ukončená. Okresný súd Trenčín rozhodol o žalobnom návrhu prvý krát až rozsudkom doručeným dňa 10. 3. 2010, t. j. po 4 rokoch od podania návrhu, v rámci tohto konania neboli zo strany súdu vykonávané žiadne úkony niekoľko mesiacov. Následne bol tento rozsudok zrušený a vec vrátená súdu prvého stupňa, a to uznesením doručeným dňa 17. 1. 2011. Následne Okresný súd Trenčín vôbec nekonal ďalších 6 mesiacov. Druhý krát rozhodol Okresný súd Trenčín až dňa 18. 11. 2011, pričom tento rozsudok bol vyhotovený a doručený sťažovateľke až dňa 7. 3. 2012, t. j. skoro po 4 mesiacoch od jeho vyhlásenia a po viac ako roku od zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Trenčíne. Následne bolo opätovne podané odvolanie ako sťažovateľkou tak aj odporcom. Sťažovateľka podala odvolanie v mesiaci marec 2012. O odvolaniach Krajský súd v Trenčíne zatiaľ nerozhodol...

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Ide o právo na spravodlivý a rýchly proces, ktoré je právom každého občana. Okresný súd Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 21C 42/2006 svojou nečinnosťou toto ústavné právo sťažovateľky porušil...

Sťažovateľka opakovane podávala sťažnosti pre porušenie jej práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov predsedovi Okresného súdu Trenčín, dňa 1. 3. 2010, posledne dňa 4. 5. 2011. Tieto sťažnosti a ich vybavenie zo strany predsedu súdu však nevedú k náprave...

Navrhovateľka ešte v roku 2007 podala aj ústavnú sťažnosť doručenú Ústavnému súdu SR dňa 3. 10. 2007. V tom čase Ústavný súd SR rozhodol tak, že sťažnosť M. G. odmietol ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 229/07-8).

Zákonná sudkyňa v danej veci opakovane nekoná, vykonáva úkony raz za pol roka, vec nie je po 6 a pol roku ukončená... Navrhovateľka má 65 rokov, žije v Kanade a odporca má 75 rokov. Keďže práva sťažovateľa na rýchly a spravodlivý proces boli porušené, vznikla jej touto nečinnosťou Okresného súdu Trenčín nemajetková ujma. Sťažovateľka požaduje primerané finančné zadostučinenie podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej

republiky vo výške 20.000 Eur... Sťažovateľka túto požiadavku odôvodňuje tým, že ide o konanie, ktorého predmetom je uplatnenie jej práva na finančné vyporiadanie po rozvode manželov. Tým, že súd vo veci bezdôvodne nekoná, boli práva sťažovateľky významne poškodené...“

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Okresný súd v Trenčíne a Krajský súd v Trenčíne v konaní sp. zn. 21C 42/2006 porušil právo M. G. , aby sa jej vec prerokovalo bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Trenčín a Krajskému súdu Trenčín v konaní pod sp. zn. 21C 42/2006 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

3. M. G. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 20.000 Eur..., ktoré je Okresný súd Trenčín povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresnému súdu Trenčín ukladá zaplatiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia na účet advokátky JUDr. M. S. do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realita by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu, ako aj postupom krajského súdu ako odvolacieho súdu v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 21 Cb 42/2006.

Ústavný súd opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv

sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 215/07, III. ÚS 305/07).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd ustálil, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu 14. novembra 2012 okresný súd vo veci už meritórne rozhodol a na základe odvolania sťažovateľky i odporcu bolo už vedené odvolacie konanie krajským súdom (vec bola predložená krajskému súdu na odvolacie konanie 19. apríla 2012).

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už objektívne nemohlo dochádzať k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v namietanom konaní, keďže okresný súd už vo veci nekonal, čím je naplnený dôvod na odmietnutie sťažnosti v časti smerujúcej proti okresnému súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Pokiaľ sťažovateľka namietala porušenie svojho označeného základného práva aj postupom krajského súdu, je namieste konštatovať, že krajský súd ako odvolací súd vo veci konal počnúc od 19. apríla 2012 a odvolacie konanie v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu 14. novembra 2012 trvalo necelých sedem mesiacov.

Z obsahu sťažnosti, ako aj jej príloh vyplýva, že sťažovateľka nepodala sťažnosť na prieťahy v konaní predsedovi krajského súdu pred doručením jej sťažnosti ústavnému súdu 14. novembra 2012 [sťažnosť podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“)].

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ

oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní pred všeobecným súdom, vyžaduje, aby sťažovatelia preukázali, že ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podali sťažnosť proti porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov adresovanú predsedovi príslušného všeobecného súdu podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch.

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch považuje v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde za účinný právny prostriedok ochrany základného práva podľa čl. 8 ods. 2 ústavy (napr. IV. ÚS 53/03, IV. ÚS 278/04).

V súvislosti s uvedeným ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka nepodala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu a z obsahu sťažnosti nevyplývajú žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, na základe ktorých by ústavný súd mohol upustiť od splnenia podmienky prípustnosti sťažnosti v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde (podanie sťažnosti na prietahy podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch). Za takýto dôvod hodný osobitného zreteľa v tomto prípade nemožno považovať ani celkovú dobu trvania označeného súdneho konania a jeho doterajší priebeh.

Na základe uvedeného a v súlade so svojou stabilnou judikatúrou (IV. ÚS 44/03, IV. ÚS 152/03, III. ÚS 304/04, I. ÚS 71/08) dospel ústavný súd k záveru, že je naplnený dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľky v časti smerujúcej proti krajskému súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej neprípustnosť z dôvodu nevyčerpania dostupných a účinných právnych prostriedkov ochrany jej základného práva.

Ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 154/03, IV. ÚS 221/05). V prípade, keď ústavný súd zistil, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00) alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, IV. ÚS 221/05).

Zo spisu okresného súdu vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 21 C 42/2006 vo veci konal okresný súd od 16. marca 2006 do 1. júna 2010 (v trvaní štyroch rokov a necelých troch mesiacov), krajský súd ako súd odvolací od 1. júna 2010 do 11. januára 2011 (v trvaní necelých osem mesiacov), po zrušení prvého rozsudku okresného súdu a vrátení veci opätovne vo veci konal okresný súd od 11. januára 2011 do 19. apríla 2012 (v trvaní jedného roka a troch mesiacov) a následne konal krajský súd v odvolacom konaní od 19. apríla 2012 do doručenia sťažnosti ústavnému súdu 14. novembra 2012 a následne do 12. decembra 2012 (v trvaní necelých osem mesiacov), keď vo veci rozhodol tak, že potvrdil druhý rozsudok okresného súdu a zároveň pristúpil k doručovaniu svojho rozhodnutia účastníkom konania, resp. ich zástupcom.

Ústavný súd konštatuje, že pri posudzovaní konania ako celku (teda postupu okresného súdu v spojení s postupom krajského súdu) je namieste hodnotiť postup okresného súdu v čase od 16. marca 2006 do 11. januára 2011 (vrátane prvého odvolacieho

konania vedeného krajských súdom) ako neefektívne, uvedené však vzhľadom na celkovú dĺžku konania a najmä vzhľadom na to, že ďalší postup okresného súdu ani krajského súdu sa nevyznačuje nečinnosťou či neefektívnou činnosťou, nie je možné ustáliť v posudzovanom konaní ako celku takú nečinnosť či neefektívnu činnosť, ktorá by mohla dosahovať ústavnoprávny rozmer. Preto je daný aj ďalší dôvod na odmietnutie tejto sťažnosti proti okresnému súdu, ako aj krajskému súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky v celom rozsahu odmietol a ďalšími jej nárokmi sa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. februára 2013